

Onko politiikka liian kuluttava intohimotyö?

Mona Mannevuori
TURUN YLIOPISTO

SISÄLLYSLUETTELO

POLITIIKKA ON KULUTTAVAA INTOHIMOTYÖTÄ 3

TULOKSET TIIVIISTI 4

Politiikka on kovaa, emotionaalista työtä 5

Omien rajojen tunnistaminen on välttämätön taito 6

Kiire tarjoaa alustan toimijoille politiikan liepeillä 7

Tunteellinen politiikka, rationaaliset kansanedustajat 8

Onko politiikka enää houkutteleva työ? 9

MITEN TUTKIMUS TOTEUTETTIIN 10

LÄHTEET 11

POLITIIKKA ON KULUTTAVAA INTOHIMOTYÖTÄ

Kansanedustajat työskentelevät demokratian ytimessä kansalaisille. Poliitikkojen työstä on paljon mielikuvia, osa ruusuisia ja toiset tylyjä. Mutta millaista kansanedustajan työ on kulttuurintutkijan näkökulmasta? Miten poliitikot jaksavat intohimotyössä? Voiko poliitikkoihin kohdistuva paine olla niin voimakasta, että se vaikuttaa kykyyn tehdä harkittuja päätöksiä?

Tämä Suomen Akatemian strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittaman Kansalaisuuden kuulut ja kuplat (BIBU) -tutkimushankkeen katsaus kertoo, millaista poliitikkojen työ on ristiriitaisten odotusten ja kovien paineiden keskellä. Katsaus perustuu tutkimukseen, jossa haastateltiin 20 kansanedustajaa ajanhallinnasta, sosiaalisesta mediasta sekä työn kuormittavuudesta. Haastattelut tehtiin luottamuksella eikä niistä tunnista yksittäisiä haastateltuja.

Tutkimuksessa nousi esiin kansanedustajien jakamia yhteisiä kokemuksia politiikasta työnä. Yksi näistä on se, että intohimotyö sisältää kuormittavia piirteitä, jotka eivät suoraan aiheuta uupumusta mutta altistavat uupumukselle. Tutkimuksen perusteella voi todeta, että poliitikkojen jaksamiseen on kiinnitettävä huomiota: toimiva demokratia edellyttää toimintakykyisiä päättäjiä.

TULOKSET TIIVIISTI

- **Politiikka on intohimotyötä**, johon sisältyy työuupumukselle altistavia rakenteita.
- **Yhteiskunnan kiihkeä rytmi** heijastuu kansanedustajan työhön: asiat ovat vaikeita ja monimutkaisia, mutta töissä on toisinaan liian kiire huolelliseen perehtymiseen.
- **Laadultaan vaihtelevaa tietoa** ja tutkimuksia on tarjolla enemmän kuin koskaan, mutta kansanedustajilla on entistä vähemmän aikaa perehtyä niihin.
- **Kiireessä hosuminen tarjoaa alustan** politiikan liepeillä puuhasteleville toimijoille, kuten viestintätoimistoille, lobbareille ja ajatushautomoille.
- **Median ja kansalaisten tulee olla kriittisiä** poliitikkoja kohtaan, mutta kohtuuton paine voi vaikuttaa edustajien mahdollisuuksiin tehdä työtään kunnolla.
- **Suomalainen politiikka on henkilökeskeistä**, vaikka politiikkaa ei koskaan tehdä yksin.
- **Politiikka käy tunteisiin**, mutta kansanedustajien oletetaan olevan aina tavoitettavissa ja pysyvän kaikissa tilanteissa rauhallisena.
- **Poliitikot työskentelevät demokratian ytimessä**, joten poliitikkojen työskentelyolosuhteet kuuluvat kansalaisille, ja niistä on hyvä käydä keskustelua.

POLITIIKKA ON KOVAA, EMOTIONAALISTA TYÖTÄ

Kansanedustajan työstä on paljon mielikuvia, eivätkä ne kaikki ole mairittelevia. Moni kuvittelee, että poliitikot vain ajelevat taksilla, istuvat kuppilassa ja nauttivat etuuksia. Tämän tutkimuskatsauksen mukaan mielikuvat eivät vastaa todellisuutta, vaan kansanedustajat kamppailevat ristiriitaisten odotuksien, yhteiskunnan kiihtyvän tahdin sekä kasvavien paineiden keskellä.

Kansanedustajat ovat viime kädessä vastuussa äänestäjille, joten kansanedustajien arki on kansalaisten asia. Äänestäjän on tärkeä kuulla, että oma edustaja antaa työlle kaikkensa. Edustajalle tilanne on ristiriitainen, sillä harva lopulta tietää mitä edustajat tekevät.

Kansainväliset tutkimukset osoittavat, että yleisesti yhteiskunnassa ja erityisesti mediassa kiihtynyt tahti vaikuttaa poliitikkojen työssä jaksamiseen.¹ Suomi ei ole poikkeus. Päätöksiä tehdään kovan paineen alla, toisinaan kaoottisissa olosuhteissa ja työtunteja laskematta. Välillä kiire on niin kova, että asioihin ei ehditä riittävästi perehtyä.

Tutkimuksen mukaan kansanedustajien työssä rajojen asettaminen on vaikeaa, sillä edustajat ovat intohimotyöläisiä, joilla ei ole kellokortteja. Toisaalta kansanedustajat eivät ole kiinnostuneita laskemaan työtunteja: he hyväksyvät sen, että ovat aina töissä.

Haastatteluista käy ilmi, että kansalaiset ottavat aktiivisesti yhteyttä edustajiinsa, mikä on demokratian näkökulmasta hyvä asia. Sosiaalisen median myötä kansanedustajiin kuitenkin otetaan yhteyttä monien eri kanavien kautta, yllättävän usein edelleen myös puhelimitse.

Monet ottavat edustajaan yhteyttä viimeisessä hädässä, joten edustajat kertovat toisinaan toimivansa psykologeina ja toisinaan paikkaavansa järjestelmien puutteita opastaen kansalaisia käyttämään niitä. Tällaisen emotionaalisen työn on monilla muilla aloilla todettu olevan kuormittavaa, mutta kansanedustajien ajatellaan pysyvän aina palvelualttiina, rauhallisina ja tavoitettavissa.

¹ Flinders ym. 2020.

OMIEN RAJOJEN TUNNISTAMINEN ON VÄLTTÄMÄTÖN TAITO

Poliitikkojen oletetaan vastaavan äänestäjien pyyntöihin ja toiveisiin viipymättä. Moni pyrkii tähän, mutta samaan aikaan kansanedustajien odotetaan noudattavan eduskunnan viikkorytmiä, johon sisältyy muun muassa lukuisia valiokuntien ja työryhmien kokouksia.

Suomalainen politiikka on henkilökeskeistä, mutta sitä ei koskaan tehdä yksin. Ajaakseen kansalaisten asioita kansanedustajan tulee olla yhteistyökykyinen ja sopeutua puoluekuriin.

Tutkimuksen perusteella kansanedustajat jäävät usein yksin pohtimaan sitä, mikä määrä työtä on riittävästi, mihin heidän oikeastaan tulisi keskittyä ja millaisiin kutsuihin vastata. Kansanedustajalle ajanhallinta on taito, joka kehittyy uran edetessä. Erityisen vaikeaksi moni koki – tai muisteli kokeneensa – ensimmäisen kauden, jonka aikana edustaja vielä etsii paikkaansa ja toimintatapoja.

”Ajan myötä edustajat oppivat, että tärkein ominaisuus kansanedustajalle on kyky tunnistaa omat rajansa.”

Ajan myötä edustajat oppivat, että tärkein ominaisuus kansanedustajalle on kyky tunnistaa omat rajansa. Kuten monessa muussa työssä, myös kansanedustajan työssä oma rajallisuus tunnustetaan valitettavan usein kantapäähän kautta, monesti pakosta ja uupumuksen kaltaisten tunnetilojen takia.

Jotkut haastateltavat pohtivat sitäkin, kovettaako liiallinen rajojen asettaminen kansanedustajaa – herkkyyks katoaa, jos työstä tulee suoritus.

KIIRE TARJOAA ALUSTAN TOIMIJOILLE POLITIIKAN LIEPEILLÄ

Kansanedustajien oletetaan ottavan haltuun suuria tietomääriä pienessä ajassa, ja heitä informoidaan monesta suunnasta jatkuvasti. Haastatellut pohtivat, että kansanedustajan työ ei välttämättä sovi ”liian” tunnolliselle ihmiselle, koska kaikkea tietoa ei kykene omaksumaan nopeasti.

Tutkimuksen mukaan tilanne on paradoksaalinen: laadultaan vaihtelevaa tietoa ja tutkimuksia on tarjolla enemmän kuin koskaan, mutta kansanedustajilla on entistä vähemmän aikaa perehtyä niihin. Moni kertoi tavoitteeksi varata aikaa lukemiseen, mutta se jää usein toiveeksi, koska työn tahti on nopea ja yllättäviä muutoksia aikatauluun tulee koko ajan.

”Kansanedustajien kokema kiireen tunne saattaa horjuttaa demokraattista päätöksentekoa.”

Kansanedustajien kokema kiireen tunne saattaa horjuttaa demokraattista päätöksentekoa. Poliitiikan hektisyys tarjoaa toiminta-alustan toimijoille politiikan liepeillä, kuten ajatushautomaille, viestintätoimistoille ja lobbareille. Nämä toimijat saattavat sparrata edustajia paketoimalla tietoa nopeasti omaksuttavaan muotoon, mutta kansalaiselle ja toisinaan edustajallekin voi jäädä epäselväksi mistä tieto on peräisin.

TUNTEELLINEN POLITIIKKA, RATIONAALISET KANSANEDUSTAJAT

Tutkimuksen perusteella kansanedustajiin kohdistuu odotuksia, jotka ovat joissain määrin epärealistisia. Heidän oletetaan samaistuvan jokaisen kansalaisen kärsimykseen, mutta toisaalta asettuvan sen yläpuolelle tehden rationaalisia päätöksiä.

Sosiaalisen median vaikuttajat, julkisuuden henkilöt ja tutkijat puhuvat avoimesti kokemastaan epävarmuudesta sekä saamastaan epämiellyttävästä palautteesta. Sen sijaan poliitikkojen oletetaan sietävän ja kestävän enemmän painetta kuin muut.

Kokeneet kansanedustajat muistuttivat, että tylyä ja uhkaavaakin palautetta on tullut jo ennen sosiaalista mediaa. Haastattelujen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että sosiaalinen media on kasvattanut henkilöön menevän epäasiallisen palautteen määrää etenkin naisten kohdalla.

”...sosiaalinen media on kasvattanut henkilöön menevän epäasiallisen palautteen määrää etenkin naisten kohdalla.”

Poliitikot eivät hätkähdä satunnaisesta asiattomasta palautteesta vaan pitävät sitä osana työtä. On silti perusteltua pohtia, miten masinoitu ja systemaattinen kiusaamista muistuttava palaute vaikuttaa poliitikkojen tekemiin valintoihin ja ajamiin asioihin. On myös mahdollista, että moni ei pidä politiikkaa houkuttelevana uravaihtoehtona työn julkisuuteen kytkeytyvien varjopuolien takia.

ONKO POLITIIKKA ENÄÄ HOUKUTTELEVA TYÖ?

Suomalaiset poliitikot vaikuttavat pitävän työstään, ja moni asettuu uudelleen ehdolle. Suomalainen politiikka on kuitenkin henkilökeskeistä, joten haastateltavat pohtivat paljon sitä, kuinka paljon he uskaltavat itsestään antaa julkisuuteen arvioitavaksi.

”Moni haluaisi esiintyä asiakeskeisenä poliitikkona, mutta edustajat kokevat, että median huomio kiinnittyy kaikkeen muuhun paitsi tärkeisiin asioihin.”

Moni haluaisi esiintyä asiakeskeisenä poliitikkona, mutta edustajat kokevat, että median huomio kiinnittyy kaikkeen muuhun paitsi tärkeisiin asioihin. Kyse on osin poliitikkojen ja median välisestä ikuisesta kamppailusta. On silti perusteltua pohtia, miten sekä media että journalistien, tutkijoiden ja kansalaisten toiminta sosiaalisessa mediassa vaikuttavat kansanedustajien kokemuksiin liikkumavarastaan ja mahdollisuuksista tehdä työtään.

Poliitikkojen työssään kokema kuormitus muistuttaa yllättävän paljon muiden tunteella työtä tekevien kokemuksia. Poliitikoille ei silti suoda samanlaista liikkumatilaa kuin monien muiden ammattien edustajille, sillä he ovat myös arjessa jatkuvan kriittisen katseen alla.

Tutkimuksen perusteella voidaan kysyä, toteutuuko kansanvalta parhaalla mahdollisella tavalla, jos kansanedustajat ovat ahdistuneita tai panostavat toimittajille ja kansalaisille esiintymiseen sosiaalisessa mediassa sen sijaan, että he keskittyisivät varsinaiseen arkiseen työhönsä.

Moni kansanedustaja pohti ääneen myös sitä, onko poliitikon työ houkuttelevaa nuorille tai kokeneille asiantuntijoille. On mahdollista, että yhä useampi haluaa vaikuttaa politiikkaan kulisseyksissä, sillä siten politiikkaa voi tehdä olematta poliitikko.

MITEN TUTKIMUS TOTEUTETTIIN

Katsaus perustuu tutkimukseen, joka on julkaistu [*European Journal of Cultural and Political Sociology*](#) -lehdessä. Tutkimuksessa tarkastellaan hallituskaudella 2015-2019 kansanedustajina toimineiden 20 kansanedustajan haastatteluja. Haastatteluihin osallistui kansanedustajia kaikista puolueista, suuremmista puolueista hieman enemmän. Haastateltavina oli niin politiikan konkareita ja ministereinä toimineita edustajia kuin uransa vasta aloittaneita.

Haastatteluissa keskityttiin poliitikkojen kokemukseen politiikasta työnä. Haastatteluissa kysyttiin kansanedustajien työssä kokemia paineita, työtunteja, sosiaalisen median käyttöä sekä ajanhallintaan liittyviä kysymyksiä. Tutkimuksessa annettiin tilaa tutkittavien näkökulmille ja kokemuksille. Aineistoa tulkittiin laadullisin menetelmin eli aineistosta etsittiin yhteneväisyyksiä kertojien kokemuksista ja tunteista. Tulkinnessa hyödynnettiin kotimaista ja kansainvälistä politiikan tutkimusta sekä kulttuurintutkimuksellisia tulkintoja intohimotyön kuormittavuudesta.

Haastatteluissa käsiteltiin osin arkaluonteisia aiheita, joten haastattelut tehtiin luottamuksella eikä niistä tunnista haastateltuja. Tutkimus eroaa ”perinteisemmästä” politiikan tutkimuksesta siten, että haastateltavien kohdalla ei yksilöidä haastateltavien puoluetta, sukupuolta, vaalipiiriä, kausia tai valiokuntajäsenyyksiä. Yksityiskohtat jätettiin pois, sillä eduskunta on melko pieni työyhteisö, jossa monet haastateltavat ovat helposti tunnistettavissa. Tutkimuksen tavoitteena oli keskittyä yksityisen sijaan yleiseen, työyhteisössä monien jakamaan kokemukseen.

LÄHTEET

Crewe, E. (2018). Ethnographies of parliament: culture and uncertainty in shallow democracies. *Journal of Organizational Ethnography*, 7(1), 16-30.

Flinders, M., Weinberg, A., Weinberg, J., Geddes, M., & Kwiatkowski, R. (2020). Governing under pressure? The mental wellbeing of politicians. *Parliamentary Affairs* 73, 253–273.

Gunn S. E., & Skogerbø, E. (2013). Personalised campaigns in party-centered politics. *Information, Communication & Society*, 16(5), 757–774.

Mannevu, M. (2020). Anxious politicians: Productivity imperatives in the Finnish Parliament. *European Journal of Cultural and Political Sociology*. DOI: 10.1080/23254823.2020.1777442

Rai, S. (2014). Political performance: A framework for analysing democratic politics. *Political Studies*, 63 (5), 1179–97.

Raunio, T., & Ruotsalainen, T. (2018). Exploring the most likely case for constituency service: Finnish MPs and the change towards personalised representation. *Representation*, 54(1), 37–53.

Raunio, T. & Wiberg, M. (toim.) (2014). *Eduskunta. Kansanvaltaa puolueiden ja hallituksen ehdoilla*. Helsinki: Gaudeamus.

Ross, K. & Bürger, T. (2014). Face to Face(book): social media, political campaigning and the unbearable lightness of being there. *Political Science* 66(1), 46–62.

Seo, H. S., & Raunio, T. (2017). Reaching out to the people? Assessing the relationship between parliament and citizens in Finland. *Journal of Legislative Studies*, 23(4), 614–634.

Weinberg, A. (2015). A longitudinal study of the impact of changes in the job and the expenses scandal on UK national politicians' experiences of work, stress and the home-work interface. *Parliamentary Affairs* 68(2), 248–271.

Strategisen tutkimuksen neuvoston rahoittama **Kansalaisuuden kuilut ja kuplat – tutkimushanke (BIBU)** tutkii kansalaisuuden muutoksia. Monitieteisessä hankkeessa on mukana tutkijoita yhteensä kuudesta yliopistosta ja tutkimuslaitoksesta.

Tackling Biases and Bubbles in Participation

www.bibu.fi | [#biburesearch](https://twitter.com/biburesearch)

Lisätietoja:

Mona Mannevuori, FT, erikoistutkija

Eduskuntatutkimuksen keskus, Turun yliopisto
mona.mannevuori@utu.fi, puh. +358 40 563 9353

Kansalaisuuden kuilut ja kuplat, 2/2020

ISSN 2669-8080 (painettu),
ISSN 2669-8927 (verkkójulkaisu)